

CHWIŁA

Dziennik dla spraw politycznych, społecznych i kulturalnych.

REDAKCYA: PASAŻ HAUSMANA 8. — ADMINISTRACYA: PASAŻ HAUSMANA 7, L. D.

Mależytość pocztową opłacono ryczałtem. Telefon Nr. 322. KONTO CZEKOWE Nr. 14424.

Gona egzemplarza 20 Mk.

PRENUMERATA: Miesięczna we Lwowie 480 Mk. — zamiejscowa 520 Mk. — zagr. 900 Mk.

CENA OGŁOSZEŃ: Zwyczajne ogłoszenia za wiersz jednosp. nonp. 20 Mk. nadesłane i nekrologia za wiersz dwusp. nonp. 80 Mk., komunikaty i wiadomości po kronice 90 w takcie i przed kr. 120 Mk., ogłoszenia na pierwszej stronie 180 Mk., gratulacje i zawiadom. zaręczynowe i ślubne za wiersz nonp. 80 Mk., najmniej 5 w. — 400 Mk. Drobne ogłoszenia: za słowo: 8 Mk., instrymonialne prywatna korespon. kupno - sprzedaż: 9 - Mk., w tym drukiem podwójnie.

Cała stronica 20.000 Mkp.
Pół stronica 10.000 " "
Cała stronica pierwsza pod nagłówkiem 60.000 " "
Jedna szpalta na pierwszej stronie 20.000 " "

O sprawiedliwe ceny.

(am). Na zebraniu kupiectwa lwowskiego niedawno odbytem w Izbie handlowej i przemysłowej przy sposobności analizy i krytyki działalności urzędów walki z lichwą, roztrząsano między innymi także kwestyę czy obecna kalkulacja ze strony kupców cen sprzedaży towarów, opierająca się na cenie nabycia towarów z doliczeniem godziwego zysku jest słuszną i uzasadnioną. Wskazywano na to, że zasada ta, odbiegająca istotnie od normalnego sposobu tworzenia cen targowych i wprowadzona po wybuchu wojny pod wpływem stosunków wojennych i państwowej reglamentacji życia gospodarczego w ogólności i obrotu handlowego w szczególności, obecnie, wobec co prawda powolnego, ale bądź co bądź stanowczego powrotu normalnych warunków życia gospodarczego, nie może się ostać i powinna jak najszybciej zniknąć z uszaw i rozporządzeń, jako sprzeczna z nowym duchem wolności gospodarczej. Wywodzono, że ta zasada i opierająca się na niej kalkulacja kupiecka wobec katastrofalnego rozwoju stosunków walutowych dotychczas przyprawiła stan kupiecki o nieobliczalne straty. Na tej podstawie wysunięto postulat, aby odtąd zaniechano kalkulacji, opartej na cenie nabycia z doliczeniem niejasno określonego "godziwego zysku" a natomiast przywrócono kalkulację opartą na cenie targowej, rynkowej. Kupiectwo uważa to za nonsens i krzywdę, że obowiązujące dotychczas przepisy zniewala ją do sprzedaży towarów za kwotę, za którą może daleko mniejszą ilość danego towaru nabyć, czyli poniżej jedynie miarodajnej ceny targowej.

Postulat ten zawiera w sobie niewątpliwie zagadnienie niemałej wagi, które właśnie w obecnym okresie przejściowym trudno rozwiązać. Przedewszystkiem nasuwa się pytanie, czy w obecnych warunkach dałaby się niewątpliwie stwierdzić prawdziwa cena targowa i to nie tylko artykułów pierwszej potrzeby jak środków żywności, zboża, mąki, nabiału oraz przedmiotów odzieży, lecz i innych artykułów, nie zaliczonych do niezbędnie potrzebnych. Na razie waluta, jakkolwiek okazuje rosnącą zwykłą, nie ustąpiła się do tego stopnia, aby mogła służyć za pewny, mniej lub więcej pewny miernik wartości. Wiele bardzo, może większość towarów zagranicznych przychodzi do Polski drogą na Gdańsk. Stądto stosunek marki polskiej do walut obcych wogóle ocenia się wedle stosunku jej do dolara i do marki niemieckiej. Wiadomo przytem powszechnie, że stosunek waluty polskiej do walut obcych faktycznie opiera się z reguły — dotychczasowe stosunki handlowe Galicyi z Czechosłowacją i z Austrią nie odgrywają zasadniczej roli — na arbitrazu marki niemieckiej i że z powodu ciągłego dotąd wahania się marki niemieckiej — zwłaszcza także w stosunku do dolara — nie można jeszcze mówić o stabilizacji naszej waluty w braku uchwytności realnej podsta-

Otwarcie konferencji waszyngtońskiej.

Pierwszy dzień konferencji. — Mowa Hardinga. — Plan rozbrojenia morskiego. — Ważne konferencje polityczne.

Waszyngton. (Pat). Hawas. O godz. 10 min. 30 otwarto konferencję waszyngtońską. Pierwsza przybyła o godz. 10 delegacja francuska, poczem przybyli reprezentanci innych państw. Delegacja amerykańska weszła na salę, wprowadzona przez Hughesa, który zajął miejsce przy stole, mając po prawej stronie Lodgego, Rooka i Underwooda. Delegacje francuska i japońska zajęły miejsca po prawej ręce przedstawicieli amerykańskich, zaś angielska i włoska po lewej ręce. Delegaci chińscy, belgijscy, holenderscy i portugalscy usiedli dokoła stołu ustawionego w podkowie. O godz. 10.30 wszedł na salę prezydent Harding, witany oklaskami. Hughes jako prezydent konferencji udzielił głosu Hardingowi, który odczytał poważnym głosem powitanie, podkreślając punkty, o które mu najwięcej chodziło. Przemówienie Hardinga przerywano oklaskami. Członkowie kongresu znajdujący się na galerii, powitali przemówienie burzliwymi oklaskami. Po wygłoszeniu przemówienia, Harding uściślił rękę Briandowi, poczem opuścił salę. Następnie Hughes oświadczył, że językami urzędowymi konferencji będą języki angielski i francuski, za co Brand złożył mu podziękowanie.

Waszyngton. (Pat). W mowie swej wygłoszonej a otwarciu konferencji waszyngtońskiej, zaznaczył Harding na wstępie, że konferencja będzie miała niezatarty wpływ na przyszłość świata. Świat jest zniszczony wojną. Ludzkość gorąco pragnie pokoju, a tymczasem narody zbroją się w celu obrony wolności i sprawiedliwości lub w celu ich zaprzeczenia w chwili, w której zasady powyższe powinny być uznane za podstawę porozumienia. Każdy rozumny człowiek zastanawiając się nad kosztami, jakie pociągnęła wojna i nad dalszymi zbrojeniami, pragnie zmniejszyć przyczyny tych kosztów, a pieniądze użyć na użyteczne cele dla przyszłych pokoleń. Zakończył mowę, witając serdecznie wszystkich zgromadzonych dokoła stołu.

Waszyngton. (Pat). Prezydent Harding przemawiając na otwarciu konferencji, powiedział w dalszym ciągu, że wszyscy powinni być przejęci duchem zgody, zdobyć się na dobrą wolę, nie schodząc z drogi prawa, bez ograniczania wolności, dawnych aspiracji i dążeń narodowych. Nigdy jeszcze nie można było przekonać się w sposób tragiczniejszy o bezwartościowości dzieła opartego na namiętnościach. Tędejmi my więc wspólne wysiłki dla usunięcia przyczyn wzajemnej obawy w chwili, w której sumienie i koleżeństwo wskazują nam drogi szlachetne. W

dalszym ciągu Harding wyraził przekonanie, że cały świat żywi te same zamiary to Stany Zjednoczone i pragnie opanowania zbrojeń i zaniechania walk. Nakoniec wyraził przekonanie, że prace konferencji przyniosą pozytywne wyniki.

Waszyngton. (Pat). Hawas. Na inauguracyjnym posiedzeniu konferencji Hughes podał ogólne linie projektu ograniczenia zbrojeń. Projekt ten przewiduje: nierozpoczynanie budowy nowych okrętów oraz zaniechanie naprawy dawnych okrętów pierwszej klasy, wycofanie starych okrętów i uwzględnienie obecnej siły zbrojnej zakontraktowanych mocarstw. Członkowie kongresu i parlamentu przyjęli ostatecznie zdanie burzliwymi oklaskami.

Paryż. (pat). Radio. Plan rozbrojenia morskiego zarysowuje się już realnie na konferencji waszyngtońskiej. Polegać on będzie na zawarciu konwencji specjalnej między Japonią, Stanami Zjednoczonymi i Anglią. Najpierw ma być zarządzone zaprzestanie nowych zbrojeń, z uwzględnieniem bezpieczeństwa interesów państwa. Zasada podstawową będzie równorzędność flot angielskiej i amerykańskiej. Przyjęte będzie norma floty proporcjonalnie do długości wybrzeży. Trzy mocarstwa zgodzą się nie budować nowych statków, wyjąwszy wymianę starych typów na nowe.

Paryż. (Pat). Radio. Dalsze szczegóły planu ograniczenia zbrojeń morskich przewidują ilość tonażu dla każdego z mocarstw, proporcjonalnie uznana wzajemnie. Dla Stanów Zjednoczonych przewidziany jest tonaż 500.000 tonn, dla Japonii 300.000. Co do Francji i Włoch powzięte będą osobne uchwały, odpowiadające interesom tych państw. Projekt Stanów Zjednoczonych przyjmuje także zasadę dopuszczenia awiatyki morskiej.

Waszyngton. (Pat). Mimo opozycji Kanady, objawionej na konferencji dominionów, angielscy kierownicy uważają za potrzebne utrzymać nadal współpracę z Japonią, ponieważ ten przyjaciel uważałby wypowiedzenie przymierza za nielojalne i niepolityczne. Przymierze jest najlepszym środkiem ochrony Australii przed ewentualnym atakiem ze strony Japonii.

Paryż. (Pat). Radio. Brand, Viviani i Lodge odbyli konferencję poufną w Waszyngtonie, której przypisują ważne znaczenie polityczne.

Waszyngton. (Pat). Posiedzenie konferencji odroczono do wtorku, godz. 11.

wy do ocenienia jej kierunku i tendencji. Faktem, powszechnie obserwowanym jest że kurs walut obcych odgrywa w życiu gospodarczym Polski dotąd niepoślednią rolę a

w niektórych branżach handlowych jest regulatorem cen krajowych. Jako przykład przytaczane są towary kolonialne, które sprowadzane z Niemiec, względnie drogą na

Niemcy, mimo niskich notowań marki niemieckiej można nabyć tylko po kursie wyższym i to tylko w małych ilościach. Z powodu, że marka niemiecka spadała, ceła za towary kolonialne szła w górę. Zwykła cen niemieckich i podwyższenie taryfy kolejowej ze strony przyczyniają się do tego kształtowania się cen. Podobnie ma się rzecz z cenami za bławaty, przy których ceny kalkuluje się na podstawie kursu dolara. Słowem, w wielu branżach widoczny jest dotychczas wpływ obcej waluty, od którego stosunkowo z najmniejszymi trudnościami uwolnić się mogą artykuły żywnościowe jako produkcja krajowa.

Postulat zatem przywrócenia kalkulacji cen sprzedażnych na podstawie cen taryfowych, sformułowany nie tylko przez kupiectwo lwowskie na wspomnianem wyżej zebraniu, lecz także, jak donoszą, przez kupiectwo krakowskie w memoriale wystosowanym do Rządu tudzież przez kupiectwo pomorskie na odbytym dnia 15. października br. zjeździe w Grudziądzu, mimo tej zgodności zdań należy uważać za postulat przyszłości, do którego urzeczywistnienia wszakże przydejszy takim powołane jest względnie w znacznej istotnej mierze przyczynić się może, samo kupiectwo.

Na podstawie rozporządzenia Rady ministrów zostają obecnie organizowane komisje badania cen i zysków, przewidziane już w ustawie o zwalczaniu Ichwy wojennej, w których skład mają wchodzić reprezentanci rolnictwa, wielkiego przemysłu i handlu, drobnego przemysłu, drobnego handlu oraz konsumentów. Takie komisje badania cen i zysków jako komisje powiatowe mają powstać przy władzach administracyjnych I. instancji czyli starostwach, w większych miastach jak w Warszawie, Łodzi, Lwowie i Krakowie jako komisje miejskie przy odpowiednich okręgowych urzędach walki z Ichwą. Zadaniem tych komisji ma być ustalanie cen, badanie cenników i kalkulacji i wydawanie opinii dla władz sądowych i innych. Oprócz tych komisji powiatowych wzgl. miejskich organizowane są przy poszczególnych województwach wojewódzkie komisje badania cen jako instancja druga, powołana do badania protokołów obrad komisji powiatowych i miejskich. I w tych komisjach wojewódzkich zasiadać mają reprezentanci kupiectwa.

Otóż, jakkolwiek wedle dochodzących nas informacji liczba przedstawicieli kupiectwa w powiatowych, miejskich i wojewódzkich komisjach badania cen i zysków jest zbyt szczupła, zasiadający tam zastępcy stanu kupieckiego mają ważne zadanie do spełnienia.

Bez względu na to, czy i ewentualnie w jakiej formie urzędy walki z Ichwą będą nadal istniały i funkcjonowały, na obiektywnie kierowanym terenie komisji badania cen rozegrać się i ostatecznie rozstrzygnąć a przynajmniej załagodzić się powinien dotąd wiszący spór między kupiectwem a konsumentami, powstały na tle stosunków wojennych. Znaleść się powinno wyjście z zagadnienia, czy kupiec słusznie ma prawo ustanawiać taką cenę sprzedażną towaru, która by mu zapewniała możność przyszłego nabycia przynajmniej tej samej co bezopornie przedtem ilości tego samego rodzaju towarów, czy też rację ma konsument, który takim żądaniem kupca, aby cena zawierała obok zarobku kosztów rzeczywiście poniesionych celem nabycia towaru, pewnego wynagrodzenia za poniesione ryzyko i godziwego zysku, także dodatek do kapitału obrotowego, potrzebnego do przyszłych zakupów, czuje się pokrzywdzonym i upatruje w niem wyzysk. Na terenie komisji, o ileś prawnie i obiektywnie będzie działała, przy współpracy kupiectwa powinny w miarę normalizowania się życia gospodarczego kształtować ceny towarów w ten sposób, iżby wzrastająca wartość waluty krajowej przeciętą, nie w nagłych skokach, lecz powoli i statecznie, bez wstrząsania gospodarczych zna-

lazła odpowiedni wyraz w obrocie towarowym i w cenach towarów. I przy świadomego celu i obiektywnym współdziałaniu wszystkich czynników interesowanych w komitych badaniach cen nietrudno da się usunąć od umiarkowanego przeciw kupiectwu za to, że nie podąża w dość szybkim tempie w ustanawianiu cen za zwykłą waluty krajowej. Takie świadome celu i obiektywne współdziałanie interesowanych czynników potrafi też w obrocie towarowym utworzyć w końcu drogę sprawiedliwej cenie.

Sprawa Wileńszczyzny.

Warszawa. (Pat). Rada ministrów na posiedzeniu w niedzielę dnia 13. bm. obradowała nad tem, czy wniosek rządu do Sejmu w sprawie Wileńszczyzny przedstawiony będzie w formie rezolucji, czy też w formie ustawy. Zgodzono się na formę rezolucji i ustalono zasadnicze jej punkty. Tekst rezolucji oddano do opracowania przedstawicielom rady ministrów, a to przedstawicielom ministerstwa spraw zagranicznych i ministerstwa spraw wewnętrznych. Opracowany projekt przedstawiony został na poniedziałkowym posiedzeniu rady ministrów.

Czesko-polskie rokowania finansowe.

Praga. (Pat). Radio. Pod koniec miesiąca odbędą się w Warszawie rokowania finansowe z Polską, w których wezmą udział delegaci ministerstwa skarbu oraz reprezentanci kół przemysłowych i finansowych. Do narad tych przywiązują wielkie znaczenie.

Prasa niemiecka o przesileniu w Polsce.

Hannover. (Pat). Prasa niemiecka omawiając przesilenie w Polsce uważa sytuację za poważną tak ze względu na stosunki w Polsce jak i komplikacje zagraniczne, jakie mogłoby przysilenie za sobą pociągnąć. Ogólnie sądzą jednakże, że nastąpi wyjaśnienie sytuacji.

Rusryacy obsadzają zach. Węgry

Wiedeń. (Pat). Wied. B. K. Urzędowo donoszą: Na podstawie pol cenia rządu rozpoczęła armia austriacka dziś obładanie Węgier zachodnich, z wyjątkiem terenu plebiscytowego w okolicy Szopronja. Ponieważ siła i uzbrojenie armii, ustalone w traktacie pokojowym w St. Germain, nie wystarczają na obsadzenie równocześnie całego terytorium, obsadzenie tego terytorium nastąpi odcinkami. Oddziały armii związkowej w towarzystwie żandarmerji przekroczyły dziś przed południem granice Dolnej Austrii i rozpoczęły obsadzać obszar na razie na północ od terenu plebiscytowego. W ciągu dnia weszły wojska austriackie do Eisenstadt, witane życzliwie przez miejscową ludność.

Komisja reparacyjna.

Berlin. (Pat). Wolff. Między komisją reparacyjną a przedstawicielami rządu rzeszy rozpoczęły się przedwczoraj wstępne rokowania. O finansach rzeszy niemieckiej i ustawach podatkowych otrzymali bawijacy tutaj członkowie komisji gwarancyjnej dokładny materiał, który będzie uzupełniany na życzenie komisji reparacyjnej. Oficjalne rokowania między przedstawicielami rzeszy a komisji reparacyjnej, nie zostały jeszcze podjęte. Nie wiadomo także jeszcze, kiedy odbędzie się pierwsze posiedzenie.

Pod 62 B n szła do Londynu.

Praga. (Pat). Czeskie Słowo.

Dziś 14. b. m. po raz o tatni! SZEROKIE KOŁA

publiczności unoszą się entuzjastycznie nad nową sztuką wyświetlaną obecnie w Marysience i Koperniku p. t. Niedoszła Faworyta Napoleona

Główną rolę kreuje sławna z urody i wspanialej gry artystycznej
FERNANDRA.

dowiaduje się, że prezydent ministrów Benesz zamierza udać się w najbliższych dniach do Londynu, by zakończyć rokowania w sprawie kredytu dla Czechosłowacji.

Wstrzmania budowy pancerników.

Paryż. (Pat). Wedle planu rozbrojenia Wielkiej Brytanii ma zostać budowy trzech pancerników typu King George, a Japonia dwóch pancerników i 4 krążowników. Stany Zjednoczone mają zaprzęść budowy 15 pancerników będących w robocie.

Zapowiedź nowej reformy imigracyjnej.

Warszawa. Dzienniki wychodzące w Bostonie donoszą: Komisarz do spraw imigracyjnych na Ellis Island w Nowym Jorku, Frederick A. Walls, wygłosił w klubie angielskim mowę na temat imigracji i amerykańskizacji i oświadczył, że zbliża się już czas, kiedy władze amerykańskie będą swoich inspektorów wysyłały do portów europejskich, aby tam wybierali z pośród imigrantów tych, którzy nadają się do przyjęcia ich na ziemi Waszyngtona, a nie będą, jak dotychczas jest to w zwyczaju, badali ich dopiero (po przyjeździe do portu nowojorskiego, gdzie, w razie odrzucenia, imigranci są skazani na różne niewygody i co gorsze, na powrotną podróż. Komisarz dodał, że ten kraj, który nie zgodzi się na taką inowację, to będzie mógł śmiało zostawić wszystkich imigrantów, swoich w domu. Nikt, jego zdaniem, za nim tu płakać nie będzie.

Skazanie ekscedentów jerozolimskich.

Londyn. (Z. B. K.). Organizacja syonistyczna w Londynie otrzymała wiadomość, że w Jerozolimie utworzony został specjalny trybunał sądowy; rozpatruje on sprawę ekscedentów, którzy uczestniczyli w zaburzeniach w dniu 2. listopada. Trzech oskarżonych zasądzono na karę więzienia po 9 miesięcy a czterech oskarżonych skazano na kary pieniężne. Ośmiu oskarżonych uwolniono od oskarżenia dla braku dowodów, zaś przeciwko pięciu dalszym ekscedentom dochodzeń jeszcze nie ukończono.

Sesja Waad Leumi.

Jerozolima. (Z. B. K.). Otwartą tu została ósma sesja Waad Leumi, wybranej reprezentacji żydowskiej ludności w Palestynie. Waad Leumi zajmie się sprawą ostatnich niepokojów w Jerozolimie oraz stanowiskiem żydostwa palestyńskiego do administracji Palestyny.

Uchodźcy żydowscy w Rumunii.

Kiszyniew. (Z. B. K.). Tutejszy komitet ratunkowy otrzymał z Bukaresztu telegraficzne zawiadomienie, że szef beneficjstwa zwrócił się telegraficznie do inspektoratu krajowego w Bessarabii, że należy stanowczo zaniechać wypędzania uchodźców żydowskich, którzy przez Dniestr napływają do Bessarabii.

Po raz pierwszy we Lwowie.

Senzacyjny dramat w 2 seryach

9.000.000

wyświetlają od oniedziatku
14. listopada 1921

13306

⌘ Kina »GRAŻYNA« i »BELLE, VUE« ⌘

Żeligowski o żołnierzu żydowskim.

Warszawa. W rozmowie z współpracownikiem „Najer Hajntu” przedstawił gen. Żeligowski w następujący sposób swoją opinię o żołnierzu żydowskim w armii polskiej.

Mogę z zadowoleniem stwierdzić, że na ogół żołnierz żydowski okazał się zdolnym i dobrym na równi z innymi. W pierwszej dywizji znajduje się najlepszy element żydowski, który daje zarazem najlepszych żołnierzy. Między Żydami a Polakami w armii nie ma wielkich antagonizmów; współżycie w wojsku w taryza się automatycznie i żołnierz polski nie jest antysemitą, z żołnierzami zaś innych narodowości żyje w zgodzie. Co się tyczy oficerów żydowskich z całą stanowczością mogę stwierdzić, że w mojej armii znajdują się sami dzielni oficerowie żydowscy. Zdarza się, że Żydzi, jak i nie-Żydzi przechodzą na stronę bolszewików częściowo ze względów ideowych, częściowo zaś dla irracjonalnych względów, lecz to są wyjątki. Głównie uskarżają się na Żydów w barakach etapowych za uprawianie szmuglu, lecz ja na swych żołnierzach żydowskich nie mogę się skarżyć. Zapytuje pan, czy stosuję względem Żydów normę procentową i ograniczenia? Nie! Otrzymuje ludzi z PKU i nie czynię żadnego wyboru. W kancelaryach pracują Żydzi obok nie-Żydów, gdyż ostatecznie brak nam inteligencji. Dbam oto przedewszystkiem, aby wszyscy żołnierze mieli przed oczyma wielki ideał naszej Polski. W tym celu winny być zniesione w wojsku wszelkie ograniczenia odnośnie do różnych grup. To mi się udało. Ten sam cel stawiam sobie w stosunku do Żydów.

Walne Zgromadzenie Żyd. Tow. Szkoły Ludowej i Średniej.

Lwów, 14. listopada. W niedzielę popołudniu odbyło się Walne Zgromadzenie Żyd. Towarzystwa Szkoły Ludowej i Średniej przy tłumnym udziale kół interesowanych. Obrady zagał dr. Muenzer, który następnie złożył sprawozdanie z działalności Towarzystwa. Po referacie dyrektora Lilliena na temat „Rzut oka na cele szkolnictwa” rozwinęła się bardzo ożywiona i długa dyskusja w której zabierali głos liczni mówcy przedstawiciele grona profesorskiego jakoteż kół rodzicielskich. Ustępującemu wydziałowi udzielono absolutorium. Z kolei przystąpiono do wyborów, które dały następujący wynik:

Wydział:

- 1) Akselbradowa Berta, 2) Amkraut Salomon, 3) Dr. Bikelis Mordechaj Eljasz, 4) Inż. Czackos Borys, 5) Dyr. Eisler Juliusz, 6) Prof. Fuhrman Leopold, 7) Rabin Dr. Freund Lewi, 8) Gruenberg Ignacy, 9) Karl Zwi, 10) Dr. Korkeis Jakóbi, 11) Lauterbach Feiweł, 12) Melzer I., 13) Dr. Muenzer Izrael, 14) Dyr. Oranż Szymon, 15) Prof. Pasternak Abraham, 16) Dr. Pordes Pinkas, 17) Rappaport Artur, 18) Schein, 19) Dr. Schreiber Dawid, 20) Seelig Jonasz, 21) Prof. Werberg Laura, 22) Wahl Izidor, 23) Widin Oswald, 24) Unz Karol.

Komisja sprawdzająca:

- 1) Dr. Bohin J., 2) Dreikurs N., 3) Rudy H.

Sąd polubowny:

- 1) Fischler Aba, 2) Dr. Ringel Michał, 3) Dr. Adolf Silberschein.

NADESLANE.

Adwokat Dr. Simche Margules

prowadzi kancelaryę adwokacką w Drohobyczu, Rynek, 13177

Specjalista chorób wenerycznych i skórnych 12962
Dr. HENRYK ROSMARIN
były elev. kliniki parysk, wied. i lwowsk.
ord. od 8-10, 12-113-6 - Lwów, Kopernika 14

KRONIKA.

Repertuar teatru Miejskiego.

W poniedziałek 14 listopada o godz. 7.30 „Nair” balet w 1 akcie gościnny występ A. Fortunato i N. Kirsanowej i „Rycerskość wieśniacza” w 1. akcie Leoncavalla.

W wtorek 15 listopada o godz. 7.30 „Kobieta która zabiła” sztuka w 4 aktach Garriksa.

Repertuar Teatru Małego.

W poniedziałek 14 listopada o godz. 7.30 „Roztwór prof. Pytla” groteska w 3 aktach B. Winawera.

W wtorek 15 listopada o godz. 7.30 „Burmistrz ze Stylmondu” dramat w 3 aktach Maeterlincka.

Repertuar Teatru Nowości.

W poniedziałek 14 listopada o godz. 7.30 „Hrabianka fox trotta” operetka w 3 aktach R. Stolza.

W wtorek 15 listopada o godz. 7.30 „Taniec szczęścia” operetka w 3 aktach R. Stolza.

Repertuar Bagateli lwowskiej.

Gościnne występy Józefa Ursteina (Pikusia), Ireny Zbierchowskiej, M. Windheima, Hanki Ordonówny, M. Rentgena i innych

1) 100.000, żart satyryczny w 1 odsłonie. 2) Wielki dział koncertowy. 3) Przed bramą, pastel sceniczny w 1 odsłonie. Początek o godz. 8 wieczorem.

Teatr lit.-art. »Ul«. Program od 10 listopada. 1) Część koncertowa z udziałem pp. Ardei, Troiem, Bronowskiego, Michałowskiego, Mirskiego, Wiklińskiego i innych. 2) »Rycerz przemysłu« szkic parafrazował Rujwit. 3) »Wysoki gość« żart sceniczny Bronowskiego.

Pamiętajcie o uchodźcach z Ukrainy!

LISTY PALESTYŃSKIE.

Hebraizacja Jiszubu.

Jednym z najważniejszych dokumentów, którym zaświadczyliśmy przed światem naszą wolę do odrodzonego życia narodowego jest niewątpliwie renesans języka hebrajskiego w Palestynie. To jest zjawisko, które wpada w oczy każdemu przybyszowi nowemu, Żydowi czy nieżydowi. Z każdym dniem język hebrajski staje się coraz bardziej wyłącznym językiem domu i ulicy żydowskiej, z każdym dniem mnoży się ilość nieżydów zmuszonych do nauczenia się języka hebrajskiego, bo ich do tego zmusza konieczność codzienna.

Powszechnie znane jest dzisiaj, że renesans ten rozpoczął się dzięki uporowi i niezwykłej energii jednostki, ale mimo to przyznać trzeba, że dla hebraizacji tu był grunt najodpowiedniejszy i to choćby ze względów praktycznych. Gdyby tu nie było języka hebrajskiego, należałoby wprost wprowadzić esperanto dla tych Żydów staryjszych, mówiących po szpanielsku, Tejmerskich, mówiących po arabsku, wreszcie Żydów europejskich mówiących targonem i wszystkimi językami Europy. Dzisiaj, można powiedzieć, hebraizacja jiszubu jest faktem dokonany.

Przyczyniła się do tego przedewszystkiem szkoła. Palestyna jest obecnie pokryta siecią freblówek i szkół ludowych, posiada cały szereg zakładów średnich i wyższych u-

nawersyteckie a w wszystkich język hebrajski jest językiem wykładowym. W ten sposób walka o język hebrajski, którą tutejsze narodowo usposobione społeczeństwo stoczyło przeciw Hilfsvereinem i Alliance'om zakończyła się zwycięstwem myśli narodowej. Dzisiaj tylko dwie szkoły w Jerozolimie a mianowicie szkoła utrzymywana przez Anglo Jewish Association i druga, własność Alliance zaprowadziły tylko do połowy hebrajski język wykładowy a dla reszty przedmiotów zostawiły angielski względnie francuski. Ale i tam dni panowania języka obcego są policzone. Również w talmud-torach wprowadzenie języka hebrajskiego natrafia na coraz mniejszy opór. Rezultatem pracy „Waad Hachinuch” jest też fakt, że dzieci w Palestynie prawie że już innego języka nie znają poza hebrajskim. W domu i na ulicy, przy nauce i podczas zabawy, z rodzicami i obcymi dziećmi palestyńskie od chwili gdy mówić zaczynają, mówią po hebrajsku a dzieci świeżo przybyłych po 2 miesiącach porozumiewają się znakomicie z towarzyszami i nauczycielami.

W życiu publicznym język hebrajski wyparł wszystkie inne. Teatr jest hebrajski, w kinematografach napisy hebrajskie, prasa cała w wszystkich odcieniach jest hebrajska, wszystkie ogłoszenia publiczne i prywatne jak i napisy na sklepach są wyłącznie hebrajskie, w wszystkich urzędach państwowych i biurach prywatnych słyszy się język hebrajski, w urzędach państwowych nawet urzędnicy a-

rabsy udzielają odpowiedzi w języku hebrajskim. To też język nasz narodowy już dziś wycisnął piętno na całym kraju, na każdym kroku poznać, żydowską siedzibę narodową. Istnieje też specjalne „Towarzystwo dla rozszerzenia języka hebrajskiego”, które w wszystkich biurach i sklepach rozwiesiło swe tabliczki z napisem: „Żydzie, mów po hebrajsku”. To też dziwić się nie należy, jeżeli tutejsi delegaci na kongres w Karlsbadzie wprost pojąć nie mogli, jak może kongres syonistyczny obradować w innym języku aniżeli w hebrajskim. I nie ulega wątpliwości, że jest to zjawisko plezdrowe. Od narodowo myślącej części dyaspory a już chyba od aktywnych członków organizacji syonistycznej i jej urzędników można wymagać znajomości naszego języka narodowego, bo w ten sposób okażą, że zdolni są do wysiłku dla sprawy narodowej, że zależy im na tem, by nie powstała przepaść między żydowskim centrum narodowym a peryferyą. Dla dorastającej młodzieży palestyńskiej ważką myśl żydowska wyrażona w obcym języku będzie tak samo niedostępna, jak myśl pionierów palestyńskich na każdym polu dla syonistów, którzy poza słowem „szalom” pojęcia o języku hebrajskim nie mają, a celem naszym przecież jest jak najintensywniejsze wzajemne oddziaływanie na siebie Eretz Israelu i dyaspory.

Jerozolima, w październiku.

Dr. Aleksander Kofler.

Kto chce żyć długo niech się chroni przed zimą i zaopatry się we futra :: u ARTURA PEITZERA Lwów, Pasaż Hausmana 5.

Teatr żydowski

dyr. S. M. GIMPEL
JAGIELLOŃSKA II. —

13270

Poniedziałek dnia 14. b. m. o godz. 7:30

Na pograniczu dwóch światów

DER DYBYK

legenda fantast. Sz. Anskiego w 3 aktach.

— Inauguracyjny wieczór Tognbeehali odbył się «czoraj» w czorem w sali „Domu Narodnego”, która była wypełniona po brzegi.

Po zagajeniu dra Graffa wygłosił red. M. Frostig referat na temat „Żydzi a Tylacy”. Następnie p. N. Grafówna odegrała na fortepianie „Liebestraum” Liszta oraz „Papillon” Schumannia. Odtwórczynią za bardzo staranną grę obdarzono kwiatami.

Głębokie wrażenie wywarła deklamacja utworu Bialka „Mgla ejsz”, który wparcie dr. Ochloberzance znalazł niepospolitą recytatorkę.

Wielkie uznanie programu stanowiły pieśni odśpiewane przez p. K. Hipasa, przy akompaniamencie p. M. Rosenfeldowej.

— Prezydent Dyrekcji poczty i telegrafów Tomasz Bieniawski powrócił z urlopu i odebrał kierownictwo Dyrekcji od starszego radcy p. Kazimierza Łaskiego.

— Wystawa prasy i wydawnictw żydowskich. W związku z zjazdem literatów i dziennikarzy żydowskich w Polsce, który odbędzie się w Warszawie w czasie od 24 do 26 grudnia b. r. zwraca się Związek Literatów i Dziennikarzy żyd. (Warszawa, Tłomackie 13) do redakcji czasopism, wydawnictw, bibliotek, księgarń, autorów i instytucji żydowskich z prośbą o przysłanie na wystawę prasy i wydawnictw żydowskich, która się odbędzie w czasie zjazdu, jaknajrychlej po jednym egzemplarzu czasopisma względnie wydawnictwa (w wszelkich językach). Ponadto uprasza związek o nadesłanie zagranicznych i rzadkich wydawnictw w posiadaniu wymienionych instytucji się znajdujących a to jako daru lub za zwrotem, z tem że związek bierze na siebie pełną odpowiedzialność za zwrot nadesłanych eksponatów i gotów jest ponieść wszelkie koszty przesyłki.

Wystawa, która obejmie czasopisma peryodyczne i ulotne, broszury, książki, obrisy, mapy, kalendarze, nuty, artystyczne okładki lub projekty, winiety, ozdoby księgarskie i t. d. będzie miała na celu dać obraz stanu i rozwoju żydowskiego ruchu wydawniczego i poza doniesieniem znaczeniem moralnym mieć będzie także wielką wartość praktyczną dla firm wydawniczych.

— Samobójczyni w restauracji Hotelu Georgea.

W restauracji hotelu Georgea usiłowała się pozbawić życia onegdaj w nocy Marya Chmielowska, która w tym celu zażyła znacznej dawki sublimatu. Pierw z jej pomocy udzielił despatche pogotowie ratunkowe, poczem odwieziono Chmielowską do szpitala. Powód samobójstwa niezany.

— Żywe pochodnie? W fabryce zapaltek w Bioniu pod Warszawą, onegdaj wieczorem jedna z robotnic, przenosząc kasetkę z zapalnikami, postawiła ją zbyt silnie, wskutek czego zapaliła się jedna zapalnika a od niej i cała kasetka oraz stojące w pobliżu skrzynie z zapalnikami. Ogień rozszerzył się z tak szaloną szybkością, że objął ubrania na pięciu robotnicach. Nieszczęśliwie

dziewczeta (wszystkie w wieku lat 16) zaczęły biegać po sali, wskutek czego ogień jeszcze bardziej się rozniecał.

Na krzyk żywych pochodni nadbiegli inni robotnicy, robotnice i służba administracyjna, którzy zerwali i ugasili płonące ubrania. Po opatrunku w szpitalu w Bioniu, wszystkie poparzone robotnice: Janina Michalakówna, Zofia Puchalska, Wacława Krasnowska, Cecylia Muszyńska i Janina Domżałska, przewieziono koleją do Warszawy i umieszczono w szpitalu, gdzie pierwsze trzy, jako na cięższej poparzonej, zmarły. Stan dwóch pozostałych jest również ciężki, ale nie beznadziejny. Straty w spalonym gotowym towarze są minimalne.

— Pogromczycy węgierscy przed sądem. W najbliższym czasie rozpoczyna się w Zalaegerszeg wielki proces karny przeciw pogromczykom. Proces prowadzony będzie w dwu grupach i potrwa dłuższy czas. Oskarżeni są 10 osób chrześcijańscy mieszkańcy gmin Topolcza i Diszel, którzy w lipcu 1919 roku urządzili pogromy w okolicznych miejscowościach i przy tej sposobności dokonali całego szeregu rabunków. Pogromy te były dziełem niesumiennych agitatorów, którzy bezustannie podburzali ludność przeciw Żydom.

NADESŁANE.

Z okazji zaręczyn dobrego kolegi p. Teichmana z p. M. Bassówną gratuluje serdecznie J. Laub. 13307

Eliahu Sack Sabina Dym
Uhnów Kraków 13309
zaręczeni w listopadzie 1921

DOBRE UROCZYSZCZENIA

NAUKA I WYCHOWANIE.

Student medycyny poszukuje lekcji za skromnym wynagrodzeniem. Zgłoszenia: Pesches, Gródzka 1. 13182

Kurs roczny do matury klasycznej, kilka miejsc wolnych. Prof. Strucharski, Zdrowie 8. 13238

POMOC LEKARSKA.

Dr. Ignacy Löwenheck
ordynuje w chorobach skórnych i wenerycznych
ZIELONA 17 — RÓG JASNEJ. 13308

KUPNO-SPRZEDAŻ.

Kamienicę trzypiętrową, pełny komfort, 60 ubikacji, spr. edam. — Cena 13,260.000. Chrzanowski, Zimorowicza 6. 13278

MIESZKANIA, SKLEPY I LOKALE.

Poszukuję elegancko urządzonego pokoju kawalerskiego z osobnym wejściem, ciepłym, częściowym lub bez utrzymania. Pośrednictwo wykluczone. Zgłoszenia do „Małopolskiej Reklamy”, Koperuiki 16 pod „Kawalers”. 13271

M. BYK Fabryka Luster i Szlifiernia Szkła
Lwów Ormiańska 27. poleca swoje wyroby po cenach znacznie niższych. 13186

MISJA Amerykańska, Angielska, Francuska, poszukuje mieszkańia różnych pokoi i zgłoszenie Galicyjskie biuro Kopernika 22, telefon 46 13277

RÓŻNE.

Każdemu buchalterowi otwiera oczy wyniażek omówiony przez radcę szkolnego w Linciu w języku niemieckim, podręcznik 1000 Mk. Dem starców, od 2-4 S. Schargel, Rappaporta 8. 12861

Ogłoszenia.

Zgubiono paszport

wydany przez Dyrekcję Policji we Lwowie na imię

ESTERY HALPERN. 13310

Zgubiono paszport

wydany przez Dyrekcję Policji we Lwowie na imię

MOTEL ROSENBLATT. 13311

Mieszkanie trzypokojowe z komfortem w Stanisławowie odstąpię za tańsze lub większe we Lwowie. Listy biuro dzielnikó Buchstaba, Legionów 21 pod „Ola”. 13312

SIECZKARNIE

bębnowe i kołowe, wozy, młynki, kieraty, młocarnie

dotarczy 13805

ze swoich Zakładów przem. „Oświecim”.

POTEGA S. A.

Centrala Kraków, ul. Baszow 9. — Adres telegr.: POTEGA, KRAKÓW.

Poszukwany lokal parterowy

dla celów przemysłowych. Rozmiar przynajmniej 250 m². Pośrednictwo wynajm. Zgłoszenia kancelarya adwokata ROLLERA, Kleparowska 4. 13198

Beczki żelazne 200 litrowe

12996
poleca ze składu HIL. BADIAN Lwów, Janowska 24.

Tłuszcz Tovotte la. i smar

do wozów bezwodny poleca Hil. BADIAN Lwów, Janowska 24. 12998

Potaniało! Przybory szewskie

W HURTOWNI 13093

Mörsel & Perlstein, Lwów, Rzeźnicka 14.

NOŻE — WIDELCE ŁYŻKI — ŁYŻECZKI

z czystego aluminium — poleca

„hurtownie i detalicznie”

ANTONI WALSKI, Lwów, Sobieskiego 3.

13285

Nakładem Spółki wydawniczej „Chwila”
Spółki z ogr. poręką

Redaktor odpowiedzialny: Dr. Gerszon Zipper
»Drukarnia Lwowska, Lwów, Kopernika 1.